

Έκθεση Διαβούλευσης στο Σχέδιο Νόμου

«Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της, σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, που διαπράττονται μέσω Συστημάτων Υπολογιστών- Μεταφορά στο ελληνικό δίκαιο της οδηγίας 2013/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών και την αντικατάσταση της απόφασης – πλαισίου 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου, ρυθμίσεις σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»

Τα σημαντικότερα σχόλια που τέθηκαν υπόψη κατά τη διαδικασία της Διαβούλευσης, είναι κατά άρθρο τα εξής:

Άρθρο Πρώτο

Σχετικά με το άρθρο πρώτο, **τέθηκε στη Διαβούλευση το εξής ερώτημα:** Στην παράγραφο 2 του άρθρου 16 της υπό κύρωση Σύμβασης, με τίτλο “Κατεπείγουσα διατήρηση αποθηκευμένων δεδομένων υπολογιστών”, αναφέρεται, «...υποχρεώσει αυτό το πρόσωπο να διατηρήσει ή να διαφυλάξει την ακεραιότητα των εν λόγω δεδομένων υπολογιστή για το χρονικό διάστημα που απαιτείται έως ότου μπορέσουν οι αρμόδιες αρχές να ζητήσουν την χορήγησή τους, διάστημα που δεν θα υπερβαίνει τις 90 ημέρες. Ένα Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να ορίσει ότι η διαταγή αυτή μπορεί να ανανεώνεται.» Θα πρέπει συνεπώς να διευκρινιστεί τι θα ισχύσει σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 6 Ν. 3917/2011.

Άρθρο Δεύτερο

Διατυπώθηκαν οι εξής επισημάνσεις:

A) Στο προτεινόμενο άρθρο 381 Α ΠΚ θα πρέπει να ενταχθεί απαραιτήτως, ως στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης η αναφορά στην φθορά ξένων (ολικά ή εν μέρει) δεδομένων και όχι αυτών τα οποία υπόκειται για οποιοδήποτε λόγο σε νόμιμη επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της διαγραφής.

B) Στο άρθρο 292B παρ2 είναι αόριστη η έννοια «σημαντικός αριθμός πληροφοριακών συστημάτων» και εκτιμάται ότι θα οδηγεί τη δικαιοσύνη σε σημαντικά διαφορετικές αποφάσεις για παρόμοιες πράξεις. Ίσως θα πρέπει να προσδιοριστεί καλύτερα η συγκεκριμένη έννοια. Ομοίως στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου η λέξη σημαντική είναι εντελώς αόριστη. Ποιος θα ορίζει τη σημαντικότητα μίας επίθεσης. Η εταιρεία ή ο οργανισμός που δέχεται την επίθεση, ο εισαγγελέας, οι προανακριτικοί υπάλληλοι; Νομίζω ότι θα πρέπει να εισαχθούν περισσότερο μετρήσιμες έννοιες.

Το άρθρο 292Γ νομίζω ότι θα πρέπει να τροποποιηθεί ως προς τη διατύπωση του. Συγκεκριμένα ίσως θα πρέπει να ξεκινάει ως εξής. «Με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται όποιος με σκοπό της διάπραξης των εγκλημάτων του άρθρου 292B». Θα πρέπει δηλαδή να αποτελέσει έγκλημα σκοπού. Το κείμενο που έχει τεθεί προς διαβούλευση εκτιμώ ότι θα εγείρει περιπτώσεις διώξεων που δε θα έχουν το στοιχείο του σκοπού. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να εγερθεί ποινική δίωξη στον επαγγελματία της ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων, ο οποίος έχει στην κατοχή του και έχει παραγοντοποιήσει τα εργαλεία του για να κάνουν Port Scan σε ένα δίκτυο.

Οι ίδιες παρατηρήσεις ισχύουν για τα υπόλοιπα άρθρα όπου επαναλαμβάνονται οι ίδιες έννοιες.

Άρθρο Τρίτο

Διατυπώθηκαν οι εξής επισημάνσεις:

A) Διατυπώθηκε πολλαπλώς από φορείς και οργανισμούς προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας το αίτημα συμπερίληψης στο άρθρο 4 Ν. 2225/1994,

όπου ορίζεται η διαδικασία άρσης του απορρήτου και των εγκλημάτων πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων κακουργηματικού χαρακτήρα (αρ 66 Ν.2121/1993), διότι διαφορετικά καθίσταται πρακτικά ανέφικτη η δίωξη των ανωτέρω εγκλημάτων όταν αυτά τελούνται μέσω διαδικτύου.

Β) Περαιτέρω, διατυπώθηκε η παρατήρηση ότι ενώ στον κατάλογο των αδικημάτων του άρθρου 4 ν. 2225/94 για τα οποία επιτρέπεται η άρση του απορρήτου περιλαμβάνεται π.χ. το νέο άρθρο 370Γ ΠΚ αντιθέτως εξακολουθούν να απουσιάζουν τα βασικά εγκλήματα που αφορούν στην τέλεση υποκλοπών στο ίδιο περιβάλλον, ήτοι τα άρθρα 370Α και 292Α ΠΚ. Εάν λοιπόν υπάρξει επίθεση κατά πληροφοριακών συστημάτων, οι αρμόδιες Αρχές δύνανται να αιτηθούν την συναφή άρση του απορρήτου, ενώ εάν αποκαλυφθεί λογισμικό παρακολούθησης π.χ. στις εγκαταστάσεις ενός Παρόχου, ο μοναδικός τρόπος για την άρση του απορρήτου είναι η, υπό προϋποθέσεις, επίκληση λόγων εθνικής ασφάλειας κατ' αρ. 3 Ν. 2225/1994 (π.χ. παρακολούθηση επικοινωνιών του Πρωθυπουργού). Επίσης, ενώ στην έννοια του πληροφοριακού συστήματος περιλαμβάνεται η έννοια της επεξεργασίας «ψηφιακών δεδομένων», απουσιάζουν από τον κατάλογο του άρθρου 4 ν. 2225/1994 τα αδικήματα που συνδέονται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει στον κατάλογο του άρθρου 4 να προστεθούν τουλάχιστον τα αδικήματα των άρθρων 370Α ΠΚ, 292Α ΠΚ, αρ. 11 Ν. 3917/11, αρ. 15 Ν. 3471/2006 και άρθρο 10 Ν. 3115/2003.

Άρθρο Τέταρτο

Διατυπώθηκαν οι εξής επισημάνσεις:

Α. Να διαγραφεί η λέξη «μέσω» (ενν. του νομικού προσώπου) στις παραγράφους 1 και 2 καθώς με τον τρόπο αυτό διευρύνεται αδικαιολόγητα η ευθύνη των νομικών προσώπων σε περιπτώσεις διάπραξης αδικημάτων που προβλέπονται στα προηγούμενα άρθρα, ιδίως δε όταν αυτές λαμβάνουν χώρα σε βάρος τους. Ειδικότερα, η λέξη «μέσω» η οποία αναφέρεται μόνο στο γεγονός της χρήσης των υποδομών του νομικού προσώπων, είναι αντίθετη τόσο στο

γράμμα όσο και στο πνεύμα της οδηγίας 2013/40/ΕΕ (βλ. ιδίως άρθρο 10). Ειδικότερα, η σχετική διάταξη της Οδηγίας περιορίζει ρητά την ευθύνη των νομικών προσώπων μόνο στις περιπτώσεις που τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 8 της Οδηγίας έχουν τελεσθεί **προς όφελος** των νομικών προσώπων και όχι «μέσω» αυτών, δηλαδή δεν χρησιμοποιείται σε καμία περίπτωση ως νόμιμος λόγος ευθύνης το γεγονός και μόνο της χρήσης των υποδομών τους.

Β. Να προβλεφθεί σε κάθε περίπτωση ως πρώτη διοικητική κύρωση η προειδοποίηση ή σύσταση. Κατά συνέπεια, η φράση «Το διοικητικό πρόστιμο της περίπτωσης α' επιβάλλεται πάντοτε ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων» πρέπει να διαγραφεί.

Προτείνεται η διαγραφή της φράσης της παραγράφου 1 «κατά περίπτωση, σωρευτικά ή διαζευκτικά οι ακόλουθες κυρώσεις» και η αντικατάσταση της με τη φράση «ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, το βαθμό υπαιτιότητας και την περίπτωση υποτροπής, μία από τις παρακάτω κυρώσεις:...»

Με βάση τα παραπάνω προτείνουμε τη σχετική αναδιαμόρφωση και αναρίθμηση των κυρώσεων καθώς και την προσθήκη του εδαφίου α) ως εξής:

«α) σύσταση για συμμόρφωση μέσα στα χρονικά όρια της τασσόμενης προθεσμίας με προειδοποίηση επιβολής προστίμου σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης».

Πέραν αυτού, το ανώτατο όριο του προβλεπόμενου διοικητικού προστίμου ύψους 3.000.000 ευρώ κρίνεται ως εξοντωτικό.

Γ. Στην παράγραφο 6 προτείνεται η προσθήκη της φράσης «χωρίς αυτό να επηρεάζει την εφαρμογή των ισχυουσών κάθε φορά διατάξεων περί αστικής, πειθαρχικής ή ποινικής ευθύνης».